

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**  
Гарант освітньої програми

\_\_\_\_\_ Ірина ДІОРДІЄВА  
\_\_\_\_\_ 2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
Аграрне та екологічне право

**Освітній рівень:** другий (магістерський)

**Галузь знань:** Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

**Спеціальність:** Н1 Агрономія

**Освітня програма:** Агрономія

**Факультет:** агрономії

Умань – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право»  
для здобувачів вищої освіти спеціальності Н1 «Агрономія», освітньої програми

другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Умань: Уманський національний університет, 2025. 18 с.

Розробник: Машковська Людмила Володиимирвна, к.ю.н., доцент

\_\_\_\_\_ Людмила МАШКОВСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін  
(протокол від «19 » серпня 2025 року № 1)

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Людмила МАШКОВСЬКА

\_\_\_\_\_ 2025

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії  
Протокол від «28» серпня 2025 р № 1

Голова \_\_\_\_\_ Ірина ДІОРДІЄВА

\_\_\_\_\_ 2025

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Найменування показників                                                                        | Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь                              | Характеристика навчальної дисципліни |                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------------|
|                                                                                                |                                                                                | денна форма навчання                 | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 3                                                                         | Галузь знань<br>Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина | Нормативна                           |                       |
| Модулів – 3<br>Змістовних модулів – 9                                                          | Спеціальність<br>Н1 Агрономія                                                  | Рік підготовки                       |                       |
| Загальна кількість годин – 90                                                                  |                                                                                | 1-й                                  | 1-й                   |
|                                                                                                |                                                                                | Семестр                              |                       |
|                                                                                                |                                                                                | 1-й                                  | 1-й                   |
| Тижневих годин для денної форми навчання:<br>аудиторних – 2<br>самостійної роботи студента – 4 | Освітній ступінь<br>магістр                                                    | Лекції                               |                       |
|                                                                                                |                                                                                | 14 год.                              | 6 год.                |
|                                                                                                |                                                                                | Практичні заняття                    |                       |
|                                                                                                |                                                                                | 16 год.                              | 4 год.                |
|                                                                                                |                                                                                | Самостійна робота                    |                       |
|                                                                                                |                                                                                | 60 год.                              | 80 год.               |
|                                                                                                |                                                                                | Вид контролю                         |                       |
|                                                                                                |                                                                                | Залік                                | Залік                 |

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить, %:

Для денної форми навчання – 70:30

Для заочної форми навчання – 80:20

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті, затвердженого Вченою радою від 11. 07. 2024 р. Навчальна дисципліна «Аграрне та екологічне право» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Агрономія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Н1 Агрономія галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина.

**Мета курсу** – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань про правове регулювання аграрних та екологічних відносин, навчити застосовувати норми аграрного й екологічного законодавства на практиці, виховати правову культуру та екологічне мислення, сприяти підготовці фахівців, здатних забезпечувати раціональне використання природних ресурсів, охорону довкілля та ефективне функціонування агропромислового комплексу в умовах сталого розвитку.

**Завданням вивчення дисципліни** є формування у студентів теоретичних знань, практичних навичок і правової культури, необхідних для належного правового регулювання аграрних та екологічних відносин, забезпечення раціонального використання природних ресурсів і охорони довкілля.

**Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми:** вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні освітніх компонент першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Правознавство». Вивчення навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Агрономія» спеціальності Н1 Агрономія галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина (табл. 1).

Таблиця 1

### Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право»

| Шифр компетентності                 | Компетентності                                   | Шифр програмних результатів | Програмні результати навчання                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Загальні компетентності (ЗК)</b> |                                                  |                             |                                                                                                                                                                                                        |
| <b>ЗК 6</b>                         | Прагнення до збереження навколишнього середовища | <b>ПРН 3</b>                | Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів, та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів. |

| Фахові компетентності (СК) |                                                                                                                                                           |              |                                                                                                                                                          |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ФК 4</b>                | Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції. | <b>ПРН 8</b> | Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення, оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики. |

Методи навчання та контролю, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Аграрне та екологічне право», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Аграрне та екологічне право»**

| Результати навчання за навчальною дисципліною |                                                                                                                                                                                                                                | Методи навчання                                                                                                                                                     | Методи контролю                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1</b>                                      | <b>Знання:</b>                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                          |
| 1                                             | спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки в галузі аграрного та екологічного права і забезпечують здатність до проведення досліджень і критичного осмислення правових проблем                 | лекція, лабораторні заняття, індивідуальні консультації, мозковий штурм, самонавчання через Moodle                                                                  | усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль |
| <b>2</b>                                      | <b>Уміння/навички:</b>                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                          |
| 2.1                                           | спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки в галузі аграрного та екологічного права і є основою для оригінального, критичного осмислення правових проблем і здатність до проведення досліджень | лекція, лабораторні заняття, індивідуальні консультації, інтерактивні заняття, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій | усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль |
| <b>3</b>                                      | <b>Комунікація:</b>                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                          |
| 3.1                                           | чітке, зрозуміле, логічне і послідовне донесення власних знань і аргументація висновків і тверджень до фахівців і нефахівців в галузі аграрного та екологічного права                                                          | заняття, індивідуальні консультації, інтерактивні заняття, практичні заняття, дискусія, самонавчання через Moodle                                                   | підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, виконання і вирішення конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль                                    |
| <b>4</b>                                      | <b>Відповідальність і автономія:</b>                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                          |
| 4.1                                           | розуміння особистої відповідальності за стратегічні рішення та рекомендації під час проведення досліджень в галузі аграрного та екологічного права;                                                                            | Інтерактивні заняття, практичні заняття, дискусія, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle                                                            | підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, виконання і вирішення конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль                                    |
| 4.2                                           | здатність автономно приймати                                                                                                                                                                                                   | Інтерактивні заняття,                                                                                                                                               | підготовка тематичних                                                                                                                                                    |

|                                                                                                      |                                                                                    |                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| стратегічні рішення та надавати практичні рекомендації з метою вирішення конкретних правових проблем | практичні заняття, дискусія, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle | рефератів та представлення презентацій, виконання і вирішення конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Таблиця 3

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право»**

| Програмний результат навчання |                                                                                                                                                                                                        | Метод навчання                                                                                                                                                                                 | Методи контролю                                                                                                                                                          |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ПРН 3</b>                  | Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів, та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів. | Лекція, лабораторні заняття, індивідуальні консультації                                                                                                                                        | експрес-контроль, участь у дискусії, підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль                              |
| <b>ПРН 8</b>                  | Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення, оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.                                               | Лекція, лабораторні заняття, індивідуальні консультації, інтерактивні заняття, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle | усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, підготовка тематичних рефератів та представлення презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль |

### 3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

#### Модуль № 1 Загальні положення аграрного та екологічного права.

##### Змістовий модуль 1.

##### **ЗМ 1. Поняття аграрного права.**

Поняття, предмет, принципи і функції аграрного права. Методи правового регулювання аграрних відносин. Поняття та класифікація джерел аграрного права. Система аграрного права. Поняття та особливості аграрних правовідносин.

##### **ЗМ 2. Поняття екологічного права.**

Поняття, методи та принципи екологічного права. Екологічні правовідносини: поняття та види. Об'єкти та суб'єкти екологічного права.

#### **Модуль 2. Загальна характеристика суб'єктів аграрного господарювання та правове регулювання майнових відносин.**

##### **ЗМ 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання.**

Поняття суб'єкта господарювання. Види, порядок утворення суб'єктів господарювання. Установчі документи та державна реєстрація суб'єкта господарювання.

Порядок припинення діяльності суб'єкта господарювання, його ліквідація. Порядок розрахунків з кредиторами.

#### **ЗМ 4. Правовий статус підприємств та господарських товариств в аграрному секторі економіки.**

Поняття підприємства, його організаційно-правові форми. Порядок створення підприємства. Установчі документи підприємства, державна реєстрація підприємства. Припинення діяльності підприємства. Поняття та види господарських товариств. Установчі документи та державна реєстрація господарських товариств. Власність, вклади засновників та учасників, фонди господарських товариств.<sup>8</sup> Управління господарським товариством. Припинення діяльності господарського товариства.

#### **ЗМ 5. Приватні та інші види підприємств.**

Підприємства колективної власності. Приватні підприємства. Фермерське господарство. Підприємство з іноземними інвестиціями. Іноземні підприємства.

#### **ЗМ 6. Громадянин як суб'єкт господарювання. Особливості інших суб'єктів господарювання.**

Громадянин у сфері господарювання. Особливості статусу іноземних суб'єктів господарювання. Кредитні спілки у сфері господарювання. Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.

#### **ЗМ 7. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.**

Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Право власності – основне речове право у сфері господарювання та організаційно-установчі повноваження власника. Право господарського відання, право оперативного управління та оперативного використання майна. Майно у сфері господарювання та джерела його формування. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.

### **Модуль 3. Договірні відносини та юридична відповідальність у сфері аграрного господарювання.**

#### **ЗМ 8. Загальна характеристика господарських договорів.**

Поняття, основні умови та функції договору. Функції та структура договору. Укладання господарських договорів. Укладання договорів на біржах, аукціонах, конкурсах Виконання договору, підстави та порядок внесення змін і розірвання господарських договорів.

### ЗМ 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки і екологічного законодавства України.

Загальна характеристика відповідальності учасників господарських відносин. Функції відповідальності. Види відповідальності. Підстави відповідальності. Межі господарсько-правової відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності. Відповідальність за порушення земельного законодавства. Вирішення земельних спорів. Відповідальність за порушення екологічного законодавства.

### ЗМ 9. Legal responsibility for violations in the agrarian sector of the economy and environmental legislation of Ukraine.

General characteristics of responsibility of participants in economic relations. Responsibility functions. Types of responsibility. Grounds for liability. Limits of economic and legal responsibility. Pre-trial procedure for realization of economic and legal responsibility. Terms of realization of economic and legal responsibility. Liability for violation of land legislation. Settlement of land disputes. Liability for violation of environmental legislation.

## 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Назва змістових модулів і тем                                                                                 | Кількість годин |              |           |           |              |              |          |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|-----------|-----------|--------------|--------------|----------|-----------|
|                                                                                                               | денна форма     |              |           |           | Заочна форма |              |          |           |
|                                                                                                               | усього          | у тому числі |           |           | усього       | у тому числі |          |           |
|                                                                                                               |                 | л            | п         | с.р.      |              | л            | п        | с.р.      |
| Модуль 1. Загальні положення аграрного та екологічного права                                                  |                 |              |           |           |              |              |          |           |
| ЗМ 1. Поняття аграрного права                                                                                 | 7               | 1            | 1         | 5         | 6            | 1            |          | 5         |
| ЗМ 2. Поняття аграрного права                                                                                 | 7               | 1            | 1         | 5         | 6            |              | 1        | 5         |
| <b>Всього за модулем 1</b>                                                                                    | <b>14</b>       | <b>2</b>     | <b>2</b>  | <b>10</b> | <b>12</b>    | <b>1</b>     | <b>1</b> | <b>10</b> |
| Модуль 2. Загальна характеристика суб'єктів аграрного господарювання та правове регулювання майнових відносин |                 |              |           |           |              |              |          |           |
| ЗМ 3. Правове становище суб'єктів аграрного господарювання                                                    | 10              | 2            | 2         | 6         | 10           |              |          | 10        |
| ЗМ 4. Правовий статус підприємств та господарських товариств в аграрному секторі економіки                    | 10              | 2            | 2         | 6         | 11           |              | 1        | 10        |
| ЗМ 5. Приватні та інші види підприємств                                                                       | 9               | 1            | 2         | 6         | 11           | 1            |          | 10        |
| ЗМ 6. Громадянин як суб'єкт господарювання. Особливості інших суб'єктів господарювання                        | 9               | 1            | 2         | 6         | 11           | 1            |          | 10        |
| ЗМ 7. Правовий режим майна суб'єктів господарювання                                                           | 10              | 2            | 2         | 6         | 12           | 1            | 1        | 10        |
| <b>Всього за модулем 2</b>                                                                                    | <b>48</b>       | <b>8</b>     | <b>10</b> | <b>30</b> | <b>55</b>    | <b>3</b>     | <b>2</b> | <b>50</b> |
| Модуль 3. Договірні відносини та юридична відповідальність у сфері аграрного господарювання                   |                 |              |           |           |              |              |          |           |
| ЗМ 8. Загальна характеристика господарських договорів                                                         | 14              | 2            | 2         | 10        | 11           | 1            |          | 10        |



|                                                                                                                                                                                                                                              |           |           |           |           |           |          |          |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------|----------|-----------|
| ЗМ 9. Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки і екологічного законодавства України<br>ЗМ 9. Legal responsibility for violations in the agrarian sector of the economy and environmental legislation of Ukraine. | 14        | 2         | 2         | 10        | 12        | 1        | 1        | 10        |
| <b>Всього за модулем 3</b>                                                                                                                                                                                                                   | <b>28</b> | <b>4</b>  | <b>4</b>  | <b>20</b> | <b>35</b> | <b>2</b> | <b>1</b> | <b>20</b> |
| <b>Разом по дисципліні</b>                                                                                                                                                                                                                   | <b>90</b> | <b>14</b> | <b>16</b> | <b>60</b> | <b>90</b> | <b>6</b> | <b>4</b> | <b>80</b> |

### 5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

| № Модуля            | № з/п | Назва теми                                                                                                | Кількість годин |              |
|---------------------|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|
|                     |       |                                                                                                           | денна форма     | заочна форма |
| Модуль 1            | 1     | Поняття аграрного права                                                                                   | 1               | 1            |
|                     | 2     | Поняття екологічного права                                                                                | 1               |              |
|                     |       | Модульний контроль 1                                                                                      |                 |              |
| Модуль 2            | 3     | Правове становище суб'єктів аграрного господарювання                                                      | 2               |              |
|                     | 4     | Правовий статус підприємств та господарських товариств в аграрному секторі економіки                      | 2               | 1            |
|                     | 5     | Приватні та інші види підприємств                                                                         | 2               |              |
|                     | 6     | Громадянин як суб'єкт господарювання. Особливості інших суб'єктів господарювання                          | 2               |              |
|                     | 7     | Правовий режим майна суб'єктів господарювання                                                             | 2               | 1            |
|                     |       | Модульний контроль 2                                                                                      |                 |              |
| Модуль 3            | 8     | Загальна характеристика господарських договорів                                                           | 2               |              |
|                     | 9     | Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки і екологічного законодавства України | 2               | 1            |
|                     |       | Модульний контроль 3                                                                                      |                 |              |
| <b>Усього годин</b> |       |                                                                                                           | <b>16</b>       | <b>4</b>     |

### 6. САМОСТІЙНА РОБОТА

| № з/п    | Назва теми                                                                                                | Кількість годин |              |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|
|          |                                                                                                           | Денна форма     | Заочна форма |
| Модуль 1 |                                                                                                           |                 |              |
| 1.       | Поняття аграрного права                                                                                   | 6               | 5            |
| 2.       | Поняття аграрного права                                                                                   | 6               | 5            |
| Модуль 2 |                                                                                                           |                 |              |
| 3.       | Правове становище суб'єктів аграрного господарювання                                                      | 6               | 10           |
| 4.       | Правовий статус підприємств та господарських товариств в аграрному секторі економіки                      | 6               | 10           |
| 5.       | Приватні та інші види підприємств                                                                         | 6               | 10           |
| 6.       | Громадянин як суб'єкт господарювання. Особливості інших суб'єктів господарювання                          | 6               | 10           |
| 7.       | Правовий режим майна суб'єктів господарювання                                                             | 6               | 10           |
| Модуль 3 |                                                                                                           |                 |              |
| 8.       | Загальна характеристика господарських договорів                                                           | 10              | 10           |
| 9.       | Юридична відповідальність за порушення в аграрному секторі економіки і екологічного законодавства України | 10              | 10           |
| Разом    |                                                                                                           | 60              | 80           |

## 7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачені навчальним планом.

## 8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Аграрне та екологічне право» використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; виконання практичних завдань із вирішення професійно-орієнтованих задач, наведених в інструктивно-методичних матеріалах; мозковий штурм; індивідуальні заняття і консультації з викладачем; самонавчання на основі модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, конспектів, навчальних посібників та іншої рекомендованої літератури, мультимедійних матеріалів з підготовкою рефератів і презентацій (табл. 2).

Матеріали курсу «Аграрне та екологічне право» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1201>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються технічні сервіси, зокрема, Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

## 9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (залік) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

Контроль систематичності та активності роботи на лабораторних заняттях передбачає оцінювання в балах: рівня знань, продемонстрованого під час відповідей, виступів і презентацій на лабораторних заняттях; активність під час дискусії на заняттях; результати експрес-контролю; рівня знань, що необхідні для виконання самостійних робіт і рефератів, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту.

Під час виконання модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів. Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин,

| Поточний (модульний) контроль |    |     |                    |    |    |    |     |                    |    | Сума |     |
|-------------------------------|----|-----|--------------------|----|----|----|-----|--------------------|----|------|-----|
| Змістовий модуль 1            |    |     | Змістовий модуль 2 |    |    |    |     | Змістовий модуль 3 |    | 100  |     |
| T1                            | T2 | MK1 | T4                 | T5 | T6 | T7 | MK2 | T8                 | T9 |      | MK3 |
| 5                             | 5  | 10  | 10                 | 10 | 10 | 10 | 10  | 10                 | 10 |      | 10  |

### ***Поточний контроль.***

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, виконання завдань модульних контролів.

Під час контролю на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення заявлених на занятті питань; результати експрес-опитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність, вчасність, обґрунтованість і повнота врахування усіх складових завдання та результати захисту.

Під час контролю виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування матеріалу змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді тестування.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Аграрне та екологічне право» – 100. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях оцінюється в 3 бали.

2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 1 бал.

3. Модульний контроль містить 12 тестових питань, відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 балів ( $0,5 \times 12$ ) – 6 балів.

Заохочувальні бали за проведення і презентацію науково-дослідної роботи, зокрема, участь у студентських олімпіадах, наукових конференціях з публікацією наукових статей, тез доповідей, конкурсах студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах – 1–10 балів.

Виконання студентами всіх завдань і контролю повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку тощо) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контролю знань заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

### ***Підсумковий контроль.***

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Аграрне та екологічне право» є комбінованою: передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект із п'яти тестових завдань. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів. За 1 правильно вирішене тестове завдання студент отримує 2 бали. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 100 балів.

**ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:****НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS**

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка ECTS | Оцінка за національною шкалою                            |                                                             |
|----------------------------------------------|-------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
|                                              |             | для екзамену, курсового проекту, практики                | для заліку                                                  |
| 90–100                                       | A           | відмінно                                                 | зараховано                                                  |
| 82–89                                        | B           | добре                                                    |                                                             |
| 74–81                                        | C           |                                                          |                                                             |
| 64–73                                        | D           |                                                          |                                                             |
| 60–63                                        | E           | задовільно                                               |                                                             |
| 35–59                                        | FX          | незадовільно з можливістю повторного складання           | не зараховано з можливістю повторного складання             |
| 0–34                                         | F           | незадовільно обов’язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни |

**Оцінка «відмінно» (90–100 балів).** Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

**Оцінка «добре» (74–89 балів).** Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

**Оцінка «задовільно» (60–73 бали).** Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок у вирішенні практичного завдання.

**Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів).** Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень за виконання практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

## 11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Аграрне та екологічне право. Методичні матеріали, завдання і вказівки для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ОР магістр. Машковська Л.В. Умань, 2025. 38 с.

2. Аграрне та екологічне право. Методичні матеріали для проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти ОР магістр. Машковська Л.В. Умань, 2025. 41 с.

3. Аграрне та екологічне право. Методичні матеріали для виконання контрольних робіт здобувачами вищої освіти заочної форми навчання ОР

## 12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Базова

1. Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Коваленко-Чукіна І.Г. Земельне право України: Підручник. – Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочинський М.М.»), 2018. 712с.
2. Білошкурська З.П., Машковська Л.В., Поліщук О.А., Коваленко-Чукіна І.Г. Правознавство: навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 740 с.
3. Білошкурська З. П., Курило В. І., Курило І. В., Машковська Л.В., Пасека М.О. Правове забезпечення публічного адміністрування: навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2024. 483с.
4. Бобкова А.Г., Моїсєєв, Ю.О., Павлюченко Ю.М. Господарське право. Практикум. Харків: Право. 2018. 592 с.
5. Долинська М.С., Заболотна Н.Я., Марич Х.М. Аграрне право. Навчальний посібник. ІППО НУ Львівська політехніка, Львів, 2020, 251с.
6. Каракаша І. І. Екологічне право України. Курс лекцій. Одеса. 2020. 321с. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12547>
7. Корнієнко В.М., Корнієнко Г.С., Кульчій І.М. Аграрне право. Підручник. Видання 2-ге, змінене. Харків. 2019. 416с.
8. Краснова М.В. Екологічне право України. Загальна частина. Підручник. Київ. ВПЦ «Київський університет» 2021. 191с.
9. Курило В.І., Білошкурська З.П., Бурлака С.І., Поліщук О.А. Договірне право в аграрних відносинах. Підручник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 416 с.
10. Курило В.І., Білошкурська З.П., Поліщук О.А. Господарське право. Навчальний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2018. 488 с.
11. Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. Екологічне право. Навчальний посібник. Дніпро. Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.
12. Мілаш В.С. Господарське право. Навчальний посібник. Харків : Право, 2017. 328 с.
13. Швидка Т.І. Господарське право в схемах і таблицях: Навчальний посібник Харків: Право. 2019. 130 с.

### Допоміжна

14. Конституція України від 28 червня 1996р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. С.141.
15. Цивільний кодекс України від 16.01. 2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. С. 356.
16. Цивільний процесуальний кодекс від 18.03. 2004р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 40–41, 42. С. 492.
17. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07. 2005р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. С. 446.
18. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. С. 112.
19. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10. 2018 р. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. С. 74.
20. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991

року № 1576XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49, №19-20. С.132.

21. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008р. Відомості Верховної Ради України. 2008. № 50-51. С. 384.

22. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю від 06.02.2018р. № 2275- VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. №13. С.69.

23. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 3. С. 23.

24. Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 9. С.79.

25. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05. 2003р. № 755-IV (в редакції Закону від 16.07.2020 № 755-IV) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

26. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03. 2015р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. С. 158.

27. Про кредитні спілки: Закон України від 20.12. 2001р. Відомості Верховної Ради України. 2002. №15. С.101.

28. Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09. 2005р. Відомості Верховної Ради України. 2004. №50. С.540.

29. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06. 2004р. Відомості Верховної Ради України. 2005. №48. С. 483.

30. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №45. С. 363.

31. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05. 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №29. С. 232.

32. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03. 2006р. Відомості Верховної Ради України. 2006. №34. С. 291.

33. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018р. Відомості Верховної Ради України. 2018. №12. С. 68.

34. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02. 2006р. Відомості Верховної Ради України. 2006. №31. С .261.

35. Про заставу: Закон України від 02.10.1992р. Відомості Верховної Ради України. 1992. №47. С.642.

36. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12. 2015р. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 9. С.89.

### 13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Уманського НУ
2. Репозитарій Уманського НУ
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу :<http://portal.rada.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
5. Портал Лига Закон : ЗаконыУкраины, последние новости Украины. Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>.

6. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу:<http://www.legality.kiev.ua/>.

#### **14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Аграрне та екологічне право» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

#### **15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

У процесі вивчення дисципліни «Аграрне та екологічне право», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. За підготовки рефератів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема, плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

#### **16. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025–2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

1. Оновлення галузі знань і спеціальності відповідно Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти.
2. Коригування розподілу годин на лекційні, лабораторні заняття і самостійну роботу студента.
3. Коригування у розподілі балів.
4. Оновлення методичного забезпечення і переліку рекомендованої літератури.